

Monumentnummer*: 512810

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 juli 1999
Kadaster deel/nr 82772/133

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Heerlen	Heerlen	Limburg					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Tempsplein	14			6411 ET	Heerlen		
Ds. Jongeneelstraat	1			6411 EV	Heerlen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Heerlen	E				6115		

Omschrijving**

Inleiding

NEDERLANDS HERVORMDE KERK met KOSTERSWONING is gebouwd in 1931-1932 in de stijl van het Traditionalisme met elementen van Zakelijk Expressionisme en Berlagiaanse invloeden naar ontwerp van architecten Jan en Theo Stuivinga uit Zeist. De kerk is gelegen aan het Tempsplein op de hoek met de Ds. Jongeneelstraat en via een gang verbonden met de naastliggende kosterswoning aan de Ds. Jongeneelstraat. Onder meer in 1974 zijn achter de kerk volumes van één bouwlaag gebouwd. De kerk en de kosterswoning zijn gerenoveerd in 1993. Er zijn voorzetramen geplaatst.

VAN BESCHERMING UITGESLOTEN zijn de volumes van één bouwlaag gelegen achter de kerk en de carport tussen kosterswoning en het naastliggende pand van omstreeks 1974.

Omschrijving

De NEDERLANDS HERVORMDE KERK heeft een kruisvormige plattegrond met vier gelijke armen gelegen onder vier hoge zadeldaken. De vierkante toren heeft eveneens een zadeldak en staat tussen twee kruisarmen. De kosterswoning heeft een rechthoekige plattegrond en is door een gang met de kerk verbonden. Beide zijn gelegen onder een zadeldak. De gevels van de kerk en de woning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hebben een optrek van baksteen in Vlaams verband en een plint met rollaag. In de gevels bevinden zich rechthoekige houten vensterkozijnen met gekleurd glas-in-lood en bakstenen dorpels, en rechthoekige en spitsboogvormige houten deuren met beslag en hardstenen dorpels. De kopse gevels van de kruisarmen van de kerk en van de woning bestaan uit een bouwlaag waarboven een hoge tuitgevel met vlechtingen en ezelsrug. De kerk heeft aan weerszijden steunberen. Het dak heeft rode Hollandse pannen, bakgoten op consoles en dakkapellen met driedelig venster met glas-in-lood onder een plat dak. Op elk dakschild bevindt zich één dakkapel. De dakkapellen ter plaatse van het orgel zijn hoger en hebben een vierdelig venster.

De VOORGEVEL VAN DE KERK aan de noordzijde heeft een narthex onder drie spitsbogen bereikbaar via vier baksteen treden. Aan weerszijden van de narthex bevinden zich deuren. De kolommen van de bogen hebben kalkzandsteen aanzetstenen met kleine afbeeldingen in reliëf. Boven de middelste boog bevindt zich een koperen lamp. Aan weerszijden van de bogen bevindt zich een rechthoekig venster achter een hekwerk in spitsboogvormige nis. In de tuitgevel bevinden zich drie traveeën van twee, drie en twee vensters. Boven het middelste venster bevindt zich nog een smal venster.

De TOREN staat tegen de westzijde van het schip en de noordzijde van de rechterkruisarm. Deze heeft een entree met spitboogvormige deur gelegen in een nis. Op de hoek met de rechtergevel van de toren bevindt zich een koperen lamp. In de noord- en westgevel van de toren bevindt zich over de volle hoogte een hoog smal venster. In de top zijn vier spitsboogvormige galmgaten met een uitspringende baksteen balustrade met kruisvormige openingen. Op de hoeken bevindt zich een waterspuwer. De toren wordt beëindigd door een iets risalerende tuitgevel met kleine nis gelegen onder een zadeldak.

De KOPSE GEVEL VAN DE RECHTERKRUISARM aan de westgevel bestaat uit drie traveeën van drie, vier en drie vensters met aan weerszijden een klein rechthoekig venster in een spitsboogvormige nis. In de top van de gevel bevindt zich een smal venster.

In de ZUIDGEVEL VAN DE RECHTERKRUISARM bevinden zich drie vensters.

De WESTGEVEL VAN HET SCHIP heeft een venster, een entree en een hooggelegen venster. De entree bestaat uit een rechthoekige deur met glas-in-lood, boven de rollaag ligt een vierkant bovenlicht met gekleurd glas-in-lood met tekst en afbeelding.

De VERBINDINGSGANG ligt verdraaid ten opzichte van de westgevel van het schip. In de zuid-westgevel bevinden zich drie kleine rechthoekige vensters gelegen direct onder de goot. Het linkerdeel wordt gescheiden door een steunbeer. Rechts in de gevel bevinden zich twee spitsboogvormige vensters. De LINKERZIJGEVEL VAN DE WONING aan de noord-west zijde is anderhalve laag hoog en heeft een rechthoekige deur. Op het dak staat een dakkapel. In de VOORGEVEL VAN DE WONING aan de zuid-westzijde bevinden zich drie vensters en rechts is een spitsboogvormige deur met een klein venster met smeedijzeren rooster, gelegen in een nis. Rechts boven de deur is een ezelsrug van dakpannen. Centraal in de tweede laag bevindt zich een venster in de tuitgevel. De LINKERZIJGEVEL VAN DE WONING aan zuid-oostzijde is geheel blind en op het dak staat een hoge schoorsteen. Tussen de kosterwoning en de naastliggende woning is omstreeks 1974 een carport geplaatst.

De ACHTERGEVEL VAN DE WONING aan de noord-oost zijde heeft links in de eerste bouwlaag een driedelig venster en rechts een klein venster. In tuitgevel in de tweede laag bevindt zich een dubbel venster. Evenwijdig aan deze gevel ligt iets teruggelegen de ACHTERGEVEL VAN DE VERBINDINGSGANG. Hier bevinden zich een dubbel venster, een deur en een rechthoekig venster.

Tegen de linkerzijgevel van het schip aan de westzijde en de linkerzijgevel van de linkerarm aan de zuidzijde is omstreeks 1974 een volume geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De ACHTERGEVEL VAN HET SCHIP aan de zuidzijde heeft in de eerste laag drie vensters met bovenlicht en in de tweede laag twee smalle vensters. Links tegen deze gevel staat de verbindingsgang naar de woning. Deze heeft een bouwlaag gelegen onder een zadeldak. De KOPSE GEVEL VAN DE LINKERKRUISARM aan de westzijde heeft dezelfde opbouw als de kopse gevel van de rechterkruisarm, maar heeft geen steunberen.

In de NOORDGEVEL VAN DE LINKERKRUISARM bevinden zich drie vensters.

De OOSTGEVEL VAN HET SCHIP heeft drie vensters, een deur en een klein venster.

Tussen de rechterzijde van de voorgevel en de linkerzijde van de woning bevindt zich een HEKWERK. Dit bestaat uit baksteen kolommen met ezelsrug waartussen metalen hekken gelegen boven een lage baksteen muur met ezelsrug. Geheel links is een muur van één bouwlaag hoog en een plint met rollaag. In de muur bevindt zich een spitsboogvormige poort met metalen hekwerk. Het INTERIEUR VAN DE KERK heeft een schip met T-vormige plattegrond met een narthex waarboven zich het oxaal bevindt en verder twee kruisarmen. Het oxaal heeft trapsgewijs oplopende houten banken gelegen achter een houten balustrade. De vier armen van het kruis worden van elkaar gescheiden voor spitsboogvormige bogen. Het spitsboogvormige plafond heeft een betimmering van zweeds grenen delen met ribben ondersteund door kleine consoles. Het middendeel van de kerk heeft een houten kruisgewelf dat steunt op ronde kolommen. In de narthex heeft de gevel gedeeltelijk schoonmetselwerk met zwarte geglazuurde rand. De muur tussen de narthex en het schip is later geplaatst. In de kerk zijn de gevels gestuct en wit. Achter de preekstoel bevindt zich een houten lambrisering waarboven een gestucte balustrade. Hierachter bevindt zich het orgel. Tweeklaviers pneumatisch orgel gemaakt in 1932 door de firma Valkcx & Van Kouteren. Verder zijn onder meer van belang de houten preekstoel met panelen en klankbord, en de kerkbanken.

Waardering

De Nederlands Hervormde kerk met kosterwoning bezit cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling van de Nederlands Hervormde kerk in een hoofdzakelijk Katholiek Limburg. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door het bijzonder belang voor het oeuvre van de architecten J. en Th. Stuiyinga, de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp en de samenhang tussen exterieur en interieur. Gelegen op de hoek van het Tempsplein en de Ds. Jongeneelstraat, een onderdeel van het uitbreidingsplan van J. Stuyt uit 1913 is de kerk met kosterwoning vanwege de situering verbonden aan de ontwikkeling en het aanzien van Heerlen als stad tijdens de mijnontginningen. De kerk en kosterwoning zijn van belang vanwege de redelijk hoge mate van architectonische gaafheid van het exterieur en interieur en van belang in relatie tot de visuele gaafheid van de stedelijke omgeving. De Nederlands Hervormde kerk en kosterwoning zijn van algemeen belang door de functie en het gebruik van deze kerk binnen het overwegend katholieke Limburg.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument